

Іршак О.С.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри банківського і страхового бізнесу,
Львівський національний університет імені Івана Франка*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-326-5-16>

КРЕДИТНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

В умовах воєнного стану в Україні банківська система перебуває у невизначеності та відносній стабільності. При повномасштабному вторгненні росії в Україну, економіка держави зазнала значного удару, у тому числі і банківська система. Функціонування діяльності банків зазнало змін та різного роду обмежень, хоча ці фінансові установи виступають чи не найважливішими інститутами ринкової економіки. Саме вони є одним із найважливіших елементів економіки щодо організації руху фінансових потоків і тут сконцентровані основна частина кредитних ресурсів держави. Розвиток діяльності банківських фінансових посередників під час війни є надважливим, адже саме ці структури забезпечують платежі населення і бізнесу.

На сьогодні, кредитування є невід'ємною частиною функціонування банківської системи країни. Кредитні операції складають значну частку активів банку. Успішне здійснення кредитної діяльності забезпечує фінансову стійкість банківської системи в цілому, тому що саме від ефективності здійснення кредитних операцій залежить прибутковість та ліквідність окремої банківської установи [1, с. 67].

Варто зазначити, що банківська система країни зіткнулася з низкою проблем під час воєнного стану, що призвело до кардинальних змін у системі її функціонування. Повномасштабна війна стала причиною зменшення попиту на кредити з боку населення. Разом з тим зберігається попит на кредити для бізнесу, що зумовлено покращення умов участі корпорацій в урядових програмах. Розглянемо надані кредити клієнтам банківських установ (рис. 1 і рис. 2).

З рисунку видно, що кредити, надані клієнтам банками мали спадну тенденцію, починаючи з 01.08.2022 р. (1120407 млн грн) і до 01.06.2023 р. (983181 млн грн), а це означає зменшення кредитного портфелю банківських установ. Обсяги усіх кредитів значно знизилися, і основною передумовою цьому є великі ризики та загрози, які неможливо прорахувати. Звичайно, що така тенденція

спричинена також і зниженням попиту на кредитування, зокрема на це вплинула і неплатоспроможність населення та вплив його значної частки закордон. Це все, у свою чергу, провокує збільшення частки непрацюючих кредитів. Як видно з рис. 2, то протягом липня-серпня 2023 р. ситуація почала покращуватися, хоча і незначними темпами, а саме у серпні надані кредити клієнтам становили вже 997379 млн грн, що на 14198 млн грн більше, ніж на травень 2023 р.

Рис. 1. Кредити, надані клієнтам банків у 2022 р., у млн грн
Джерело: побудовано автором на основі [2]

Рис. 2. Кредити, надані клієнтам банків у 2023 р., у млн грн
Джерело: побудовано автором на основі [2]

Станом на 1 січня 2023 року, частка непрацюючих кредитів становить 38%, у порівнянні з даними станом на 1 січня 2022 року, де частка NPL становила 30%. Наслідки війни, які призвели до руйнування активів і заставного майна, до зниження платоспроможності населення, що стало причиною зниження спроможності позичальників до обслуговування кредитів і призвело до погіршення кредитного портфелю банків. Для того, щоб запобігти подальшому зростанню обсягів непрацюючих кредитів, НБУ планує провести оцінку якості активів, щоб проаналізувати оцінку кредитного ризику банками [1, с. 68]. У зв'язку із війною кредитний ризик став одним із найбільших, остаточної обсяги втрат від якого можна буде підрахувати лише з часом, тому що значна частина територій України окупована, не працюють підприємства, багато людей виїхали за кордон, багато залишились без роботи, не маючи змоги сплачувати за кредитами та відсотками за ними. З початку війни кредитів було надано на суму 2,3 млрд грн [3, с. 151].

Таким чином, дослідивши кредитну діяльність банків в умовах війни, можна стверджувати, що повномасштабна війна росії проти України безпосередньо має значний вплив на економіку в цілому, і на банківську діяльність у тому числі. Війна внесла свої корективи, змінила правила функціонування банківських установ, вводить поступово нові обмеження. Як бачимо, завдяки якісному регулюванню з боку НБУ, банківська система вистояла та адаптувалася до роботи під час військового стану та гідно протистоїть викликам війни.

Література:

1. Мірошник О.Ю., Кононович А.М. Вплив війни на кредитну діяльність у банківському секторі України. URL: <http://library.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/17830/5/>
2. Основні показники банківської діяльності. URL: <https://bank.gov.ua>
3. Правдиківська І.І., Дорошенко Н.О. Вплив війни на банківську систему України. *Молодий вчений*. 2022. № 9 (109). С. 150–153.